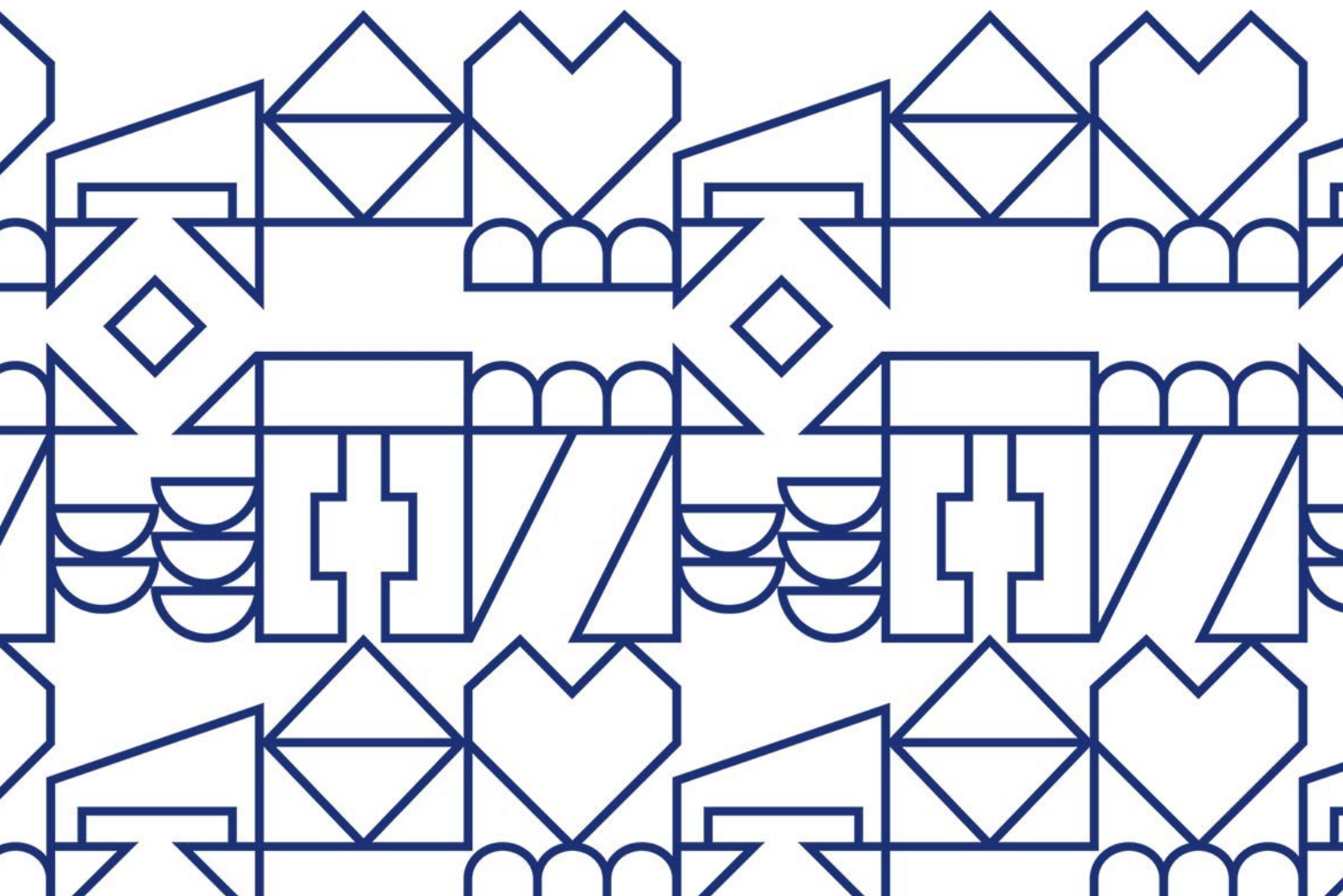

Seinäjoen kaupungin yhtiöiden,
yhteisöjen ja säätiöiden

OMISTAJAPOLITIIKKA

omistajapoliittiset linjaukset

Voimaan 1.1.2024

Seinäjoen kaupungin yhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden omistajapolitiikka

omistajapoliittiset linjaukset

1. Seinäjoen kaupungin omistukset

- 1.1 Yhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden omistajapolitiikka
- 1.2 Nykyisten omistusten muodostuminen
- 1.3 Omistajapolitiikka muuttuvassa toimintaympäristössä
- 1.4 Konserniohjaus
- 1.5 Vastuu omistajapolitiikan toteuttamisesta
- 1.6 Päätöksenteko
- 1.7 Sisäinen valvonta ja kokonaisvaltainen riskienhallinta

2. Seinäjoen kaupungin omistajapolitiikan päämäärä

3. Seinäjoen kaupungin omistajapoliittiset linjaukset

Omistaminen ja suhde markkinoihin
Kaupunki on aktiivinen ja selkeä omistaja
Kaupunki on vastuullinen ja eettinen omistaja

4. Omistajapolitiikan päämäärän ja omistajapoliittisten linjausten toteuttaminen

Seinäjoen kaupungin liiketoiminnan ja omistajapolitiikan prosessi

1. Seinäjoen kaupungin omistukset

1.1 *Yhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden omistajapolitiikka*

Seinäjoen kaupungin yhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden omistajapolitiikka keskittyy kaupungin tytäryhtiöiden, osakkuusyhtiöiden, yhdistyksen (Seinäjoen Orkesteriyhdistys ry) ja merkittävimpien säätiöiden (Rengonharju -säätiö, Etelä-Pohjanmaan korkeakoulusäätiö) tarkasteluun. Säätiöt ja Seinäjoen Orkesteriyhdistys ry ovat mukana tarkastelussa vaikka säätiöissä eikä yhdistyksissä ole omistusosuuksia. Säätiöt, joissa kaupunki on mukana, toteuttavat kaupungin toimialaan kuuluvia tehtäviä. Säätiöistä Rengonharju -säätiön tarkoitus on muuttunut lentoasematoiminnan harjoittajasta kiinteistön hallintaan. Omistajapolitiittisia linjauksia noudatetaan myös kaupungin muiden toimintayksiköiden osalta harkittaessa esimerkiksi toiminnan yhtiöittämistä. Laajemmassa tarkastelussa kaupungin omistajapolitiikka käsittää muun muassa muut kaupungin omaisuuserät, maanomistukset, sijoitusomaisuuden sekä kuntayhtymät, joiden yksityiskohtaisempiin omistajapolitiittisiin kysymyksiin otetaan kantaa erillisten asiakirjojen ja päätösten kautta.

Seinäjoen kaupunkikonserni voidaan jakaa seuraaviin strategisen ohjauksen kannalta eri tavalla arvioitaviin kokonaisuuksiin (tilanne 1.1.2023):

- Peruskunta
- Tytäryhtiöt, yhteisöt ja säätiöt (25 kpl) sekä yhteisöt, joissa kunnan tytäryhteisöt käyttävät määräysvaltaa (11 kpl)
- Osakkuusyhtiöt (14 kpl)
- Kuntayhtymät (2 kpl)

1.2 *Nykyisten yhtiö – ja yhteisöomistusten ja säätiöiden muodostuminen*

Seinäjoen kaupunki on perustanut yhtiöitä, yhdistyksiä ja säätiöitä vuosikymmenten aikana eri syistä. Nykyinen kaupunkikonsernirakenne on muodostunut paitsi suunnitelmallisen kehitystyön myös erilaisen historiallisten syiden seurauksena.

Joidenkin kaupungin perustamien yhtiöiden tai yhtiöiden, joissa kaupunki on mukana omistajana osalta on käynyt niin, että perusteet joilla yhtiö on aikanaan perustettu, tai sen osaomistajaksi ryhdytty, ovat joko kokonaan tai osittain muuttuneet. Näiden omistusten osalta on harkittava niitä luopumista. Asiaan vaikuttavat syyt koostuvat useista erilaisista tekijöistä ja vaativat yhtiö- ja yhteisökohtaista tarkastelua.

Yhtiömuotoisen toiminnan harjoittamiselle on ollut olemassa toiminnallisia, taloudellisia ja strategisia syitä, joiden vuoksi kaupunki on nähnyt tarpeelliseksi lähteä harjoittamaan liiketoimintalähtöistä toimintaa erillisen yhtiön perustamisen kautta. Useiden yhtiöiden perustaminen on liittynyt kiinteästi sen hetkiseen toimintaympäristöön ja yhteiskunnalliseen tilanteeseen. Joitakin aikaisemmin perustettuja yhtiöitä ei enää tänä päivänä mielletä niiden harjoittaman liiketoiminnan näkökulmasta samalla tavalla kunnan toimialaan liittyväksi kuin mitä perustamishetkellä on tehty. Aiempina vuosikymmeninä, jolloin muun muassa yksityistä pääomaa oli rajoitetummin saatavilla, moni kaupungin kannalta merkittävä,

mutta ei välttämätön, toiminto olisi jäänyt ilman kaupungin taloudellista panostusta joko kokonaan toteutumatta tai siirtynyt pitkälle tulevaisuuteen.

Em. kehitys koskee myös muita kaupunkikonserniin kuuluvia yhteisöjä.

Kaupunkikehitysnäkökulma on ollut Seinäjoella erityisesti useamman merkittäväksi katsottavan yhtiön/yhteisön/säätiön perustamisen lähtökohtana ja niiden perustamiseen on liittynyt jälkeensä tarkasteltuna visionääristä näkemystä. Tällä hetkellä korostuvat näkökulmat, joiden mukaan kaupunki on enemminkin elinvoiman vahvistaja ja erilaisten kehityshankkeiden mahdollistaja kuin toteuttaja. Kuntien välinen yhteistyö on lisääntynyt viime vuosina. Yhteistyömuodoista yhteinen yhtiö on yksi vaihtoehto, myös in-house muotoisena. Kuntien välinen palveluyhteistyö voidaan järjestää myös yhteistoimintajärjestelyin.

Seinäjoen kaupungin omistajapolitiikan on perustuttava tosiasiallisiin tekijöihin ja kaupunkilaisen eli veronmaksajan etuun. Omistuksia on tarkasteltava kriittisesti ja arvioitava niiden asemaa osana kaupunkikonsernia useista erilaisista näkökulmista;

- palvelustrategiset syyt
- verotukselliset syyt
- kilpailuneutraaliuteetti
- yhtiöittämisvelvollisuus
- rahoitukselliset syyt

MERKITTÄVIMMÄT OMISTUKSET

Kuvio 1 Seinäjoen kaupungin tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt, yhdistys sekä säätiöt.

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

20) Tytäryhteisöt			
Nimi	Kotipaikka	Kaupungin omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %
Eelan Laajennus Oy	Seinäjoki	100,0	100,0
Etelä-Pohjanmaan korkeakoulusäätiö	Seinäjoki		
Etelä-Pohjanmaan Musiikkiopiston kannatus Oy	Seinäjoki	66,3	66,3
Etelä-Pohjanmaan Ravikatsomo Oy	Seinäjoki	54,4	54,4
Into Seinäjoki Oy	Seinäjoki	89,2	96,3
Kiinteistöyhtiö Frami E	Seinäjoki		96,3
Kiinteistöyhtiö Frami D	Seinäjoki		96,3
Rytmikorjaamo Oy	Seinäjoki	43,4	93,8
Seinäjoen Yrityskiinteistöt Oy	Seinäjoki		96,3
Seinäjoki Congress	Seinäjoki		96,3
Katajalaakson Palvelutalo Oy	Seinäjoki	100,0	100,0
Ki Oy Itikanmäen Teollisuustalo	Seinäjoki	84,0	84,0
Ki Oy Seinäjoen Animwest	Seinäjoki	100,0	100,0
Ki Oy Seinäjoen Paloasema	Seinäjoki	100,0	100,0
Ki Oy Seinäjoen Palvelutalot	Seinäjoki	95,8	95,8
Ki Oy Seinäjoen Ruokatalo	Seinäjoki	100,0	100,0
Ki Oy Seinäjoen Tenavakoti	Seinäjoki	50,3	50,3
Lakeuden Vesi Oy	Seinäjoki	62,7	62,7
Rengonharju-säätiö	Ilmajoki		
SeiLab Oy	Seinäjoki	100,0	100,0
Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy	Seinäjoki	65,5	65,5
Ki Oy Seinäjoen Kampus	Seinäjoki		100,0
Seinäjoen Energia Oy	Seinäjoki	100,0	100,0
Seiverkot Oy	Seinäjoki		100,0
Seinäjoen Kaupunginteatteri Oy	Seinäjoki	100,0	100,0
Seinäjoen Linja-autoasema Oy	Seinäjoki	90,7	90,7
Seinäjoen Orkesteriyhdistys ry	Seinäjoki		
Seinäjoen Työterveys Oy	Seinäjoki	60,6	63,6
Seinäjoki Areena Oy	Seinäjoki	94,5	97,1
Seipark Oy	Seinäjoki	100,0	100,0
Ki Oy Kalevankadun Pysäköinti	Seinäjoki		100,0
Ki Oy Rauniontorin Pysäköinti	Seinäjoki		100,0
Ki Oy Seinäjoen Pysäköintitalot	Seinäjoki		100,0
Sevas Kodit Oy	Seinäjoki	100,0	100,0
Ki Oy Seinäjoen Ykköskoto	Seinäjoki		100,0
Visit Lakeus Oy	Seinäjoki	36,0	72,5

21-22) Kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt			
		Kaupungin omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %
Kuntayhtymät			
Etelä-Pohjanmaan liitto	Seinäjoki	33,00	33,00
Seinäjoen Koulutuskuntayhtymä	Seinäjoki	48,70	48,70
Sedu Education Oy	Seinäjoki		
Kiinteistö Oy Kurikan kampus	Kurikka		
Osakkuusyhteisöt			
As Oy Soidinvatro	Seinäjoki	31,00	31,00
Huhtalan Palvelutalo Oy	Seinäjoki	48,03	48,03
Hyllykallion Palvelutalo Oy	Seinäjoki	28,00	28,00
Ki Oy Seinäjoen Kipusiskot	Seinäjoki	30,00	30,00
Ki Oy Seinäjoen Kirkonkranni	Seinäjoki	41,04	41,04
Ki Oy Seinäjoen Sairaalanrinne	Seinäjoki	49,00	49,00
Ki Oy Seinäjoen Y-talo	Seinäjoki	49,00	49,00
Ki Oy Vuorenrinne	Seinäjoki	36,40	36,40
Ki Oy Ylistaron Virastotalo	Seinäjoki	36,51	36,51
Lakea Oy	Seinäjoki	26,90	26,90
Lakeuden Etappi Oy	Ilmajoki	39,60	39,60
Lappavesi Oy	Lapua	20,00	20,00
Lapuan Jätevesi Oy	Lapua	35,00	35,00
Seinäjoen Tangomarkkinat Oy	Seinäjoki	39,14	39,14

1.3 Omistajapolitiikka muuttuvassa toimintaympäristössä

Seinäjoen kaupungin omistajapolitiikan ja omistajapoliittisten linjausten on tarkoitus selkeyttää omistamiseen liittyviä asioita. Yleisten omistajapoliittisten linjausten ja periaatteiden perusteella on mahdollista tehdä johdonmukaisia yhtiö-, yhteisö- ja säätiökohtaisia omistajapoliittisia ratkaisuja ja linjauksia. Omistajapolitiikan ja omistajapoliittisten linjausten tarkoituksena on toteuttaa luvussa 2. esitettävää Seinäjoen kaupungin omistajapoliittista päämäärää.

Toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin on yhä tarpeellisempaa varautua ennakoiden. Lainsäädäntöä tapahtuu yhä enemmän Euroopan unionin tasolla ja EY-tuomioistuimen ennakkoratkaisut ja muut päätökset saattavat nopeastikin johtaa muutoksiin lainsäädännössä. Kuntalain (410/2015) 15 luvun säännökset ohjaavat ja rajaavat kaupungin toimintaa markkinoilla. Myös julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista säädetyn lain (1397/2016) in-house eli sidosyksikkösäännöksillä on tärkeä merkitys yhtiöiden toimintaa suunniteltaessa ja toteutettaessa. Vuoden 2023 alussa toteutunut Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen perustaminen ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtyminen hyvinvointialueelle vaikuttaa kaupungin tarpeeseen arvioida joidenkin yhtiöiden omistamistarvetta ja myös yhtiöiden toimintaa.

Tiedonvälityksen muutokset, erityisesti avoimuuden vaatimus, aiheuttavat osaltaan lisäpainetta julkiseen omistamiseen. Toimintaympäristö on merkittävästi erilainen kuin aiemmin, jolloin myös toimintatapojen on oltava ajantasaisia ja mahdollisimman avoimia.

Kuntalain (410/2015) säännöksillä on rakennettu ja laajennettu omistajapolitiikkaa ja konserniohjausta koskevia säännöksiä. Kuntakonsernia tarkastellaan enemmän taloudellisena kokonaisuutena, jossa lähtökohtana on se, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa on otettava huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Kaupungin on kaupunkikonsernin emoyhteisönä kiinnitettävä entistä enemmän huomiota myös omistamiinsa yhtiöihin ja yhteisöihin sekä määräysvallassaan oleviin säätiöihin. Kaupungin on omistajana välttämätöntä aktivoitua kehittämään konsernikokonaisuutta. Samoin on toimittava kaupunkikonserniin kuuluvien säätiöiden kanssa.

Seinäjoen kaupungissa tarkastellaan vuosittain kaupunkikonsernin pitkän aikavälin investointisuunnitelmaa. Investointipaineet ovat merkittäviä ja osana uusinvestointien toteuttamisen rahoittamisessa ovat myös omaisuuden myynnit erityisesti silloin, kun omistus ei perustu enää kaupungin järjestämistä vastuulla olevien palvelujen tuottamisen mahdollistamiseen. Omaisuutta kierrättämällä on mahdollisuus rahoittaa tärkeitä katsottuja investointeja, joiden toteuttaminen tulorahoituksen sallimalla nopeudella olisi muuten liian hidasta.

1.4 Konserniohjaus

Kaupunginvaltuusto päättää Kuntalain (410/2015) 14 §:n mukaan omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta.

Kuntalain 39 §:n mukaan kaupunginhallitus vastaa kaupungin toiminnan omistajaohjauksesta.

Seinäjoen kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhtiöt, yhteisöt ja säätiöt noudattavat toiminnassaan kaupunginvaltuuston hyväksymää Seinäjoen kaupungin konserniohjetta ja hyvää hallinto- ja johtamistapaohjetta. Ohjeet ovat omistajan työkaluja omistustensa ohjaamiseen ja niiden tarkoituksena on osaltaan varmistaa, että kaupungin omaisuutta hoidetaan tuottavasti ja luotettavaksi. Omistajan on osaltaan huolehdittava toisaalta siitä, että omistuksille asetetaan riittävän vaativia tavoitteita ja että niiden saavuttaminen toteutuu, toisaalta taas omistajan on tehtävä tarpeelliseksi katsomiansa omistajajärjestelyitä. Omistajapolitiikka voidaan karkeasti jakaa tilapäisiin omistajajärjestelyihin ja pysyvämpään omistajaohjaukseen.

1.5 Vastuu omistajapolitiikan toteuttamisesta

Omistajaohjauksen periaatteista päättäminen kuuluu luottamushenkilöorganisaatiossa kaupunginvaltuustolle (kuntalaki 410/2015 14 §). Kaupunginhallitus vastaa kaupungin toiminnan omistajaohjauksesta. Konsernijohto vastaa kaupunkikonsernin omistajaohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Konsernivalvonta käsittää tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurannan, analysoinnin ja raportoinnin. Konsernivalvonnalla tarkoitetaan myös konserniohjeen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen seurantaa. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Viranhaltijaorganisaatiossa omistajaohjaus kuuluu kaupunginjohtajalle, hallintojohtajalle, rahoitusjohtajalle ja henkilöstöjohtajalle. Kaupungin johtoryhmä osallistuu konserniohjaukseen siten, kuin kaupunginjohtaja siitä erikseen määrää.

Omistajaohjauksen toimenpiteet voivat liittyä esim. perustamissopimuksiin, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antaminen kaupunkia eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muuhun määräysvallan käyttöön.

Konsernijohtoon tehtävät on määritelty tarkemmin Seinäjoen kaupungin hallintosäännön 4 luvussa.

1.6. Päätöksenteko

Kuntalain (410/2015) 14 § mukaan valtuusto päättää kunnan strategiasta, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Valtuusto päättää myös kunnan hallintosäännöstä, jossa annetaan tarpeelliset määräykset kunnan hallinto- ja päätöksentekojärjestelmästä.

Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon omistajapolitiikka (Kuntalaki 37 §)

1.7. Sisäinen valvonta ja kokonaisvaltainen riskienhallinta

Hyvin toimiva johtamis- ja hallintojärjestelmä edellyttää, että siihen on integroitu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelytavat. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on tuottaa kohtuullinen varmuus siitä, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäisellä valvonnalla ja riskienhallinnan tarkoitetaan tehtävien, toimivallan ja vastuiden määrittelyä sekä ohjaus- ja toimintaprosesseihin sisältyviä menettelyjä. Niiden avulla tulee saada kohtuullinen varmuus toiminnan tuloksellisuudesta ja taloudellisesta kestävydestä, lakien, päätösten ja johdon ohjeiden noudattamisesta, resurssien ja omaisuuden turvaamisesta sekä toiminnan ja talouden raportoinnin oikeellisuudesta ja tietojen luotettavuudesta. Seinäjoen kaupungilla on käytössä ohje sisäinen valvonta ja kokonaisvaltainen riskienhallinta. Tytäryhteisöissä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen kuuluu yhteisön hallitukselle ja toimitusjohtajalle.

Osa riskeistä on kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisiä ja osa ulkoapäin tulevia. Riskit voivat toteutuessaan vaikuttaa esimerkiksi kaupungin asemaan, talouteen, palvelukykyyn, työvoiman saatavuuteen ja yleiseen kilpailukykyyn asukkaista ja yrityksistä. Seinäjoen kaupungin riskit jaetaan strategiaan riskien, operatiivisiin riskeihin, taloudellisiin riskeihin ja vahinkoriskeihin. Tytäryhteisön on raportoitava olennaisista riskeistä konsernijohtolle. Yksittäisten merkittävien investointi- ja muiden omistuksiin liittyvien päätösten yhteydessä on suositeltavaa tehdä riskikartoitus, eli päätösten vaikutusten ennakkoarviointi ja analyysi onko ko. päätöksen osalta tunnistettu riskitaso hyväksyttävällä tasolla.

Seinäjoen kaupunki varmistaa aktiivisella omistajapolitiikalla omistustensa tehokkaan hyödyntämisen kaupunkilaisten hyväksi

2. Seinäjoen kaupungin omistajapolitiikan päämäärä

Omistajapolitiikka on kaupungin johtamisen väline. Omistajapolitiikka mm. määrittelee ne tehtävät tai toiminnot, joissa kaupunki on mukana omistajana. Seinäjoen kaupungin omistajapolitiittisten linjausten lähtökohtana on valtuuston vahvistama kaupunkistrategia. Linjausten tavoitteena on turvata päätöksenteon systemaattisuus, pitkäjänteisyys ja pääomien käytön tehokkuus. Omistajapolitiikka sisältää toimintaperiaatteet, jolla johdetaan, ohjataan ja valvotaan konsernia. Omistajapolitiikan linjaukset konkretisoituvat yksittäisiä investointipäätöksiä ja konsernirakennetta koskevia ratkaisuja harkittaessa.

Omistaminen ei ole kaupungin perustehtävä, vaan se on väline kaupunkikehitykseen sekä palvelujen tuottamiseksi ja järjestämiseksi. Omistamisen tulee olla aktiivista ja sen tarkoituksenmukaisuutta ja organisointitapoja on arvioitava säännöllisesti toimintaympäristön muuttuessa.

Omistaminen on luonteeltaan strategista siten, että saadaan taloudellista tai toiminnallista hyötyä pitkällä aikavälillä. Strategisessa omistamisessa tulisi korostua omistamisen elinkaariajattelu. Omistajapolitiikan tarkoitus on osaltaan liittää konserniin kuuluvat yhtiöt, yhteisöt ja säätiöt osaksi kaupungin

strategista johtamista ja kaupunkikonsernin kokonaisedun toteuttamista. Näin varmistetaan kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden tehokas toteuttaminen.

Seinäjoen kaupungin omistajapolitiikan päämäärä konkretisoidaan seuraavassa luvussa esitettävien omistajapoliittisten linjausten kautta, mutta päämäärä on luonteeltaan myös yleismerkityksellinen, jota tulee lähtökohtaisesti noudattaa kaikissa omistamiseen liittyvissä ratkaisuissa.

3. Seinäjoen kaupungin omistajapoliittiset linjaukset

Seinäjoen kaupungin omistajapolitiikan päämäärä (edellinen luku) konkretisoidaan omistajapoliittisten linjausten kautta. Omistajapoliittisista linjauksista poiketaan vain painavasta syystä.

Omistaminen ja suhde markkinoihin

Omistaminen ei ole itsetarkoitus, vaan sillä pitää olla toiminnalliset tai liiketaloudelliset perusteet.

- Omistamisessa on arvioitava nykyhetken ja tulevaisuuden toimintaympäristöön perustuen. Arvioidaan, ovatko ne tekijät, joiden seurauksena omistamiselle on aikanaan katsottu olevan tarvetta edelleen voimassa vai voidaanko omistuksesta luopua.

Kaupunkikonsernin kokonaisuus otetaan huomioon omistamiseen liittyvissä päätöksissä.

- Kaupunkikonsernia tarkastellaan kokonaisuutena, jossa konsernin yksittäisen yhtiön omistamiseen tai kaupungin yksikön yhtiöittämiseen liittyvät päätökset eivät saa johtaa koko konsernin talouden tai toiminnan kannalta negatiiviseen lopputulokseen.

Yhtiömuotoista toimintatapaa hyödynnetään, kun toiminta ja tuotettavat palvelut on tarkoituksenmukaista ja taloudellista hoitaa erillisessä yhtiössä.

- Yhtiömuoto ei ole itsetarkoitus, vaan eräs mahdollisuus toiminnan järjestämiseen.

Toimivilla markkinoilla toimitaan vain perustellusta syystä.

- Uusia yhtiöitä, jotka tavoittelevat toimivilta markkinoilta markkinaosuuksia ei perusteta ellei kyseessä ole kaupungin nykyisen toiminnan yhtiöittäminen. Mikäli kaupungin omistama yhtiö toimii tällä hetkellä markkinoilla, arvioidaan sen asemaa yhtiökohtaisen tarkastelun yhteydessä.

Ns. In-house yhtiöitä perustetaan vain, kun jonkin palvelun turvaaminen kaupungin ohjauksessa on tarpeellista tai se on tarpeellista kuntien tai hyvinvointialueen yhteistoiminnan turvaamiseksi. Lisäksi perustaminen voi olla perusteltua välivaiheeksi siirryttäessä markkina-ehtoiseen toimintaan tai toiminnasta luovuttaessa.

- Kaupunkikonsernin osaamistason ja kuntien yhteistoiminnan turvaamiseksi voi olla perusteltua perustaa in-house -yksikkö (sidosyksikkö). Lisäksi perustaminen voi olla perusteltua määräajaksi toiminnan turvaamiseksi siirryttäessä markkinaehtoiseen toimintaan tai siitä luopumiseksi.

Kaupungin ja yhtiöiden väliset sopimukset ja muut oikeustoimet tehdään markkinaehtoisesti.

- Kaupungin ja yhtiöiden välisiin sopimuksiin ei sisällytetä tukia vaan ne tehdään markkinaehtoisesti mm. hinnoittelemalla palvelut niin, ettei niissä ole kiellettyä tukea. Vastaavasti yhtiöiden kaupungille maksamat korvaukset ym. määritellään niin, että ne ovat markkinaehtoisia.

Kaupunki on aktiivinen ja selkeä omistaja

Kaupunki seuraa yhtiöomistustensa toiminnan kehittymistä ja asemaa osana Seinäjoen kaupunkikonsernia ja tekee aktiivisesti omistajapoliittisia ratkaisuja.

- Yhtiöiden toiminnan seuraaminen on jatkuva prosessi ja omistajapoliittiset ratkaisut (esim. luopuminen) tehdään ennakoiden ja kaupungin etu turvaten oikealla hetkellä, ei ulkopuolisten syiden johdosta.

.....

Samankaltaista toimintaa ei harjoiteta useissa eri yhtiöissä tai säätiöissä.

- Useiden samankaltaista toimintaa harjoittavien yhtiöiden omistaminen tai säätiön hallinnossa mukana oleminen ei ilman toiminnallisesti tai taloudellisesti perusteltua syytä ole kaupunkikonsernin edun mukaista. Konsernin toimintaa voidaan kehittää fuusioilla ja myös omistuksesta luopuminen on mahdollista.

.....

Kaupunki osallistuu rahoitusvastuun kantamiseen omistuksensa suhteessa.

- Kaupunki rajaa taloudellisen vastuunsa omistussuhteensa, eikä rahoita toimintaa muiden omistajien puolesta.

.....

Kaupunki osallistuu säätiöiden perustamiseen tai hallintoon vain erityistapauksissa.

- Kaupunki ei lähtökohtaisesti perusta uusia säätiöitä mm. niiden ohjaukseen liittyvien haasteiden johdosta. Säätiöiden hallintoon kaupunki osallistuu ainoastaan silloin, kun säätiöllä on taloudellista merkitystä ja vastuita kaupungille tai kaupunkilaisten tai kaupungin kehittämisen kannalta tärkeä toiminnallinen tehtävä hoidettavanaan.

Kaupunki on vastuullinen ja eettinen omistaja

Yhtiölle tai perustettavalle yhtiölle asetetaan selkeät ja mittavat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet, ml. riskisuhteutettu pääoman tuottotavoite.

- Omistajan asettamat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet määrittävät sen mitä omistaja omistamaltaan yhtiöltä odottaa.

Kaupunki sijoittaa uutta pääomaa yhtiöihin vain liike-toiminnan kehittämiseen tai laajentamiseen.

- Kaupunki ei pääomita pitkällä aikavälillä kannattamatonta liiketoimintaa ja pääomittaminen vaatii aina perusteelliset selvitykset ja taustalaskelmat.

Kaupungin yhtiöissä toiminnan tulosta ja kannattavuutta verrataan toimialan yhtiöiden vastaaviin lukuihin.

- Kaupunki edellyttää omistamiensa yhtiöiden toimivan tehokkaasti ja vertailupohjana toimivat saman toimialan yritykset.

4. Omistajapolitiikan päämäärän ja omistajapoliittisten linjausten toteuttaminen

Omistajapolitiikan päämäärän ja linjausten toteuttaminen on jatkuva prosessi, jonka käytännön toteuttamistoimenpiteet konkretisoituvat yksittäisten päätösten kautta. Kaupungin omistamien yhtiöiden, yhteisöjen ja merkittävien säätiöiden muodostamaa kokonaisuutta arvioidaan kerran vuodessa. Kokonaistarkastelussa käydään systemaattisesti läpi kaupungin tytär- ja osakkuusyhtiöt, yhteisöt sekä säätiöt ja otetaan kantaa omistajan ja omistamisen näkökulmasta. Kaupunki on aktiivinen ja selkeä omistaja, joka tarkoittaa muun muassa sitä, että toimintaympäristön muuttuessa kaupunki tekee tarvittavat omistajapoliittiset ratkaisut.

Yhtiökohtaisen tarkastelun lopputuloksena kaupungille omistajana muodostuu:

- kokonaiskäsitys miksi omistetaan ja mitä omistukselta odotetaan
- kannanotto omistamiseen (esim. pidetään/luovutaan / laajennetaan omistuspohjaa)
- näkemys yhtiön kehittämisvisiosta (esim. toimintaa laajennetaan / ei laajenneta / fuusioidaan)
- näkemys pidemmän aikavälin yhtiölle asetettavista taloudellisista ja toiminnallisista tavoitteista (esim. osinkotavoite, merkittävän hankkeen suunnittelu / toteutus).

Seinäjoen kaupungin liiketoiminnan ja omistajapolitiikan prosessi

